

Зарплатні зміни з 1 квітня 2024: на що звернути увагу роботодавцям

ВЕБІНАР ДЛЯ ПРЕДСТАВНИКІВ БЮДЖЕТНИХ ТА КОМУНАЛЬНИХ УСТАНОВ

Світлана Лістрова

незалежний бухгалтер-експерт, Сертифікат ACCA

DipIFR

17 квітня 2024

**КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ**

1. Чи вплине підвищення МЗП на зарплату бюджетників і КНП?

Чи зміняться оклади працівників бюджетних установ і КНП?

КНП

1. Мінімальний посадовий оклад залежить від МЗП - зміна окладів

2. Мінімальний посадовий оклад не залежить від МЗП - без зміна

Бюджетні установи

1. ЄТС і оклади (ставки) з 01.04 не змінюється (1 тар. розр. - 3195 грн)

2. Оклади (тарифні ставки) для з 1-го по 14 тар. розр. ЄТС < 8000 грн

Більше працівників матиме право на доплату до МЗП

Збільшилася мінімальна база нарахування ЄСВ - 8000 грн

Розмір заробітної плати працівника за повністю виконану місячну (годинну) норму праці не може бути нижчим за розмір мінімальної заробітної плати.

1. Чи вплине підвищення МЗП на зарплату бюджетників і КНП?

Чи зміняться оклади працівників бюджетних установ і КНП?

Система оплати праці

1. Мінімальний розмір місячного (посадового) окладу чи тарифна ставка працівника I тар. розряду

2. Тарифні коефіцієнти (міжпосадові співвідношення)

3. Перелік підвищень, надбавок і доплат

4. Система преміювання

1.1 ЄТС для бюджетної сфери (1 тар. розр. - 3195 грн)

1.2 Мінімальний оклад (тарифна ставка) - на рівні ПМ - 3028 грн.

1.3 Мінімальний оклад (тарифна ставка) - фіксований розмір

1.4 Мінімальний оклад (тарифна ставка) - МЗП чи частка (0,5 чи...)

3

Підвищення місячних окладів (ставок) - не відбувається, але збільшується розмір доплати до ЄСВ.

Підвищення окладів і ставок з 01.04.2024 + затвердження нового штатного розпису

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

Які виплати враховуються до гарантованого розміру МЗП

- **Стаття 3-1. Гарантії забезпечення мінімальної заробітної плати**
- Розмір заробітної плати працівника за повністю виконану місячну (годинну) норму праці не може бути нижчим за розмір мінімальної заробітної плати.
- При обчисленні розміру заробітної плати працівника для забезпечення її мінімального розміру не враховуються **доплати за роботу в несприятливих умовах праці та підвищеного ризику для здоров'я, за роботу в нічний та надурочний час, роз'їзний характер робіт, премії до святкових і ювілейних дат.**

Серед таких виплат, які не враховуються під час визначення доплати до МЗП:

- ▶ доплата за роботу в шкідливих умовах праці; **доплата за використання деззасобів;**
- ▶ **індексація заробітної плати — вона теж належить до мінімальних держгарантій в оплаті праці?**
- ▶ виплати, обчислені із розрахунку середньої зарплати, включаючи лікарняні та відпускні;
- ▶ оплата простою не з вини працівника;
- ▶ **одноразові премії та винагороди (вони є разовими і нараховані за невідпрацьований час);**
 - ▶ матеріальна допомоги за рахунок фонду оплати праці;
 - ▶ вихідна допомогу при звільненні, компенсація за невикористану відпустку, компенсація втрати частини заробітку у зв'язку з порушенням строків виплати;
- ▶ **донараховані чи сторновані за попередні місяці суми зарплати.**

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

Працівник працює на умовах повної зайнятості: як рахувати доплату до МЗП

- **Стаття 3-1. Гарантії забезпечення мінімальної заробітної плати**
- **<...>**
- **Якщо нарахована заробітна плата працівника, який виконав місячну норму праці, є нижчою за законодавчо встановлений розмір мінімальної заробітної плати, роботодавець проводить доплату до рівня мінімальної заробітної плати, яка виплачується щомісячно одночасно з виплатою заробітної плати.**

ч. 5 ст. 3-1 Закону про оплату праці

Приклад 1.

Відпрацьована норма праці у квітні 2024 — 22 р.дн.

Нарахована зарплата у квітні 2024:

посадовий оклад— 5240 грн.;

надбавка за складність і напруженість - 2620 грн.

Всього: 5240 грн. + 2620 грн. = 7860 грн.

Доплата до МЗП:

8000 грн. - 7860 грн. = 140 грн.

База нарахування ЄСВ за квітень:

7860 грн. + 140 грн. = 8000 грн.

Суму різниці не визначаємо

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

Працівник працює на умовах неповної зайнятості: як рахувати доплату

- **Стаття 3-1. Гарантії забезпечення мінімальної заробітної плати**

- **<...>**

- У разі укладення трудового договору про роботу **на умовах неповного робочого часу, а також при невиконанні працівником у повному обсязі місячної (годинної) норми праці** мінімальна заробітна плата виплачується **пропорційно до викона**

Приклад 2

Неповна зайнятість за основним місцем роботи: оклад – 6294 грн. (20 годин на тиждень, облік робочого часу в годинах).

Нарахована зарплата за квітень 2024 пропорційно фактично відпрацьованому часу:

годинна: $6294 \text{ грн.} : 176 \text{ год.} = 35,76 \text{ грн.}$

за 84 год.: $35,76 \text{ грн.} \times 84 \text{ год.} = 3003,84 \text{ грн.}$

Гарантований розмір МЗП:

$(8000 \text{ грн.} : 176 \text{ год.}) \times 84 \text{ год.} = 3818,18 \text{ грн.}$

Доплата до МЗП:

$3818,18 \text{ грн.} - 3003,84 \text{ грн.} = 814,34 \text{ грн.}$

База нарахування ЄСВ:

$3003,84 \text{ грн.} + 814,34 \text{ грн.} = 3818,18 \text{ грн.}$

Сума різниці: $8000 - 3818,18 = 4181,82 \text{ грн.}$

Доплата ЄСВ: $4181,82 \times 22\% = 920 \text{ грн.}$

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

Частину місяця був простій з оплатою 2/3 окладу, оклад, за середньою

Приклад 3

Повна зайнятість за основним місцем роботи: оклад – 7732 грн.

Нарахована оплата простою за 22 робочі дні квітня у розмірі 2/3 окладу:

7732 грн. x 2/3 = 5154,67 грн.

Оклад < МЗП (8 000 грн)

Оплата простою < МЗП (8 000 грн)

Немає жодного відпрацьованого дня -
доплати до МЗП немає

База нарахування ЄСВ - 5154,67 грн < МЗП

Сума різниці: 8000 - 5154,67 = 2845,33 грн.

Доплата ЄСВ: 2845,33 x 22% = 625,97 грн.

Приклад 4

Повна зайнятість за основним місцем роботи: оклад – 7732 грн. Лютий-Березень 2024 - була відпустка без збереження зарплати.

Нарахована оплата простою за період з 1 по 30 квітня за середнім заробітком:

(8000 грн.+ 8000 грн) / (21 + 21) = 380,95 грн.

Оплата простою:

380,95 грн. x 22 р.дн. = 8380,90 грн.

Оплата простою > МЗП.

База нарахування ЄСВ > МЗП

Оплата простою в розмірі окладу - небажаний варіант - доплати до МЗП не буде.

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

Частину місяця була тимчасова непрацездатність

Приклад 5

Нараховано за квітень 2024:

зарплату за 17 р. дн. — 6028 грн.,

лікарняні за 7 к. дн — 2420 грн. (листок непрацездатності за квітень 2024)

Разом за квітень 2024 - 8448 грн .

Гарантований розмір МЗП у квітні:

$(8000 \text{ грн} : 22 \text{ р.д}) \times 17 \text{ р.дн.} = 6181,18 \text{ грн.}$

Доплата до МЗП:

$6181,18 \text{ грн.} - 6028 \text{ грн.} = 153,82 \text{ грн.}$

База нарахування ЄСВ - 8601,18 грн.

Суму різниці не визначаємо.

Приклад 6

Нараховано у квітні 2024 - 8015 грн, у т. ч. :

зарплату за 22 р. дн. — 5815 грн.,

лікарняні — 2200 грн. за березень 2024
(листок непрацездатності надано у квітні 2024).

Гарантований розмір МЗП - 8000 грн.

Доплата до МЗП:

$8000 \text{ грн.} - 5815 \text{ грн.} = 2185 \text{ грн.}$

База нарахування ЄСВ - 8000 грн.

Суму різниці не визначаємо.

Березневі лікарняні - до березня 2024 і
перевіряємо мінімальну базу нарахування ЄСВ

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

Частину місяця була оплата відрядження за умовами ТД

Працівникам, які направлені у службове відрядження, оплата праці за виконану роботу здійснюється відповідно **до умов, визначених трудовим** або колективним **договором**, і розмір такої оплати праці не може бути нижчим середнього заробітку
ч. 4 ст. 121 КЗпП

1. Працівник виконує роботу за розпорядження керівника, але в іншому населеному пункт.
2. Дні відрядження є робочими днями і відпрацьованим часом.
3. У табелі дні відрядження мають окрему позначку, але можливі різні варіанти оплати.
4. Якщо відрядження оплачується за умовами трудового договору = оплачуємо робочі дні.
5. **Оплата за робочі дні враховується до МЗП**

Приклад 7

У квітні 2024 працівник відпрацював 22 р дн. у т. ч. 5 днів був у відрядженні.

Оплата відрядження - за умовами ТД.

Нараховано у квітні 2024:

зарплату за 22 р. дн. — 7723 грн.

Гарантований розмір МЗП - 8000 грн.

Доплата до МЗП:

8000 грн. - 7723 грн. = 277 грн.

База нарахування ЄСВ - 8000 грн.

Суму різниці не визначаємо.

Оплата відрядження - враховується до МЗП.

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

Частину місяця була оплата відрядження за середнім заробітком

1. Працівник виконує роботу за розпорядження керівника, але в іншому населеному пункт.
2. Дні відрядження є робочими днями і відпрацьованим часом.
3. У табелі - окрема позначка, але можливі різні варіанти оплати.
4. Середній заробіток не враховується до МЗП

**Лист Мінсоцполітики від 17.02.2017 .
№ 391/0/101-17/282**

<...> дні відрядження, оплачені за середнім заробітком, не враховуються при визначенні доплати до мінзарплати.

Приклад 8

Нараховано за квітень 2024:

зарплату за 17 р. дн. — 6028 грн.,

оплату 5 р. дн. відрядження за середнім заробітком — 2150 грн.

Разом за квітень 2024 - 8178 грн .

Гарантований розмір МЗП у квітні:

(8000 грн : 22 р.д) x 17 р.д). = 6181,18 грн.

Доплата до МЗП (без оплати відрядження):

6181,18 грн. - 6028 грн. = 153,82 грн.

Оплата відрядження за середнім - не рахується.

База нарахування ЄСВ: (6028 + 153,82) + 2150 = 8331,82 грн.

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

Що робити з фіксованою сумою індексації - якщо вона була

Гарантований розмір мінзарплати - ст. 43 Конституції України, ст 95 КЗпП і ст. 3 і 3¹ Закону про оплату праці (від 24.03.1995 № 108/95-ВР).

Індексація зарплати (доходів) - ст. 48 Конституції України, Закон про індексацію (від 03.07.1991 № 1282-XII), Порядок № 1078.

Лист Мінсоцполітики від 07.12.2023 № 113/0/214-23

Враховуючи викладене, у випадку, якщо у 2023 році було збережено суму індексації заробітної плати, яка виникла за період до січня 2023 року (до зупинення дії Закону № 1282), то вона має також виплачуватись і у 2024 році.

Для всіх важливо:

Це 2 різні гарантії: доплата до МЗП і індексація.

Індексація не повинна б враховуватися в МЗП. Були випадки, коли Держпраці рахувала так.

Індексація частково компенсує подорожчання споживчих товарів і послуг в межах ПМ.

Для КНП і комунальних підприємств :

Якщо протягом 2023 зберігалася фіксована сума індексації, визначена у грудні 2022, - має зберігатися і в 2024 році.

Якщо останнє підвищення було у грудні 2023 чи в січні 2024 - право на поточну індексацію не наступило.

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

Договір з нефіксованим робочим часом: як рахувати доплату

Трудовий договір з нефіксованим робочим часом - це особливий вид трудового договору, умовами якого не встановлено конкретний час виконання роботи, обов'язок працівника виконувати яку виникає виключно у разі надання роботодавцем передбаченої цим трудовим договором роботи без гарантування того, що така робота буде надаватися постійно, але з дотриманням умов оплати праці, передбачених цією статтею

Якщо працівник протягом календарного місяця **виконував роботу менше 32 годин, йому повинна бути виплачена заробітна плата не менше ніж за 32 години робочого часу** відповідно до умов оплати праці, визначених трудовим договором.

Працівникові, який виконує роботу **на підставі трудового договору з нефіксованим робочим часом, заробітна плата за відрядної системи оплати праці** протягом календарного місяця повинна бути виплачена працівникові у розмірі, не меншому за розмір заробітної плати працівника відповідної кваліфікації, оплата праці якого здійснюється **за погодинною системою, - за 32 години робочого часу.**

ВИСНОВОК:

- якщо встановлений місячний оклад - дотримуємося місячної МЗП з урахув. відпрацьованого часу;
- якщо відрядна оплата праці - якого розміру МЗП (місячного чи годинного) дотримуватися?

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

Як дотримуватися гарантії при відрядній оплаті праці

Відрядна форма оплати праці передбачає **виплату працівникові заробітної плати за встановленою відрядною розцінкою залежно від кількості одиниць виготовленої ним якісної продукції (обсягу виконаної роботи)**. Така розцінка визначається шляхом **ділення тарифної ставки (окладу), яка відповідає виконуваним роботам, на норму (годинну, денну) виробітку продукції, робіт, послуг**.

Мінсоцполітики у листі від 06.10.2017 р. №19585/0/2-17/28 рекомендувало:

- якщо відрядна розцінка розраховується виходячи з годинної норми праці, то за гарантію варто брати мінімальну зарплату в годинному розмірі;
- якщо з денної норми праці - місячну мінімальну зарплату.

Якщо використовується відрядна оплата праці - у колектиному договорі слід:

- прописати порядок розрахунку відрядних розцінок;
- вказати, який показник МЗП буде застосовуватися.

У разі використання місячного показника мінімальної зарплати слід враховувати також невідпрацювання повного календарного місяця через відсутність чи встановлення неповного робочого часу.

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

Як дотримуватися гарантії при відрядній оплаті праці

Відрядна форма оплати праці передбачає **виплату працівникові заробітної плати за встановленою відрядною розцінкою залежно від кількості одиниць виготовленої ним якісної продукції (обсягу виконаної роботи)**. Така розцінка визначається шляхом **ділення тарифної ставки (окладу), яка відповідає виконуваним роботам, на норму (годинну, денну) виробітку продукції, робіт, послуг**.

Мінсоцполітики у листі від 06.10.2017 р. №19585/0/2-17/28 рекомендувало:

- якщо відрядна розцінка розраховується виходячи з годинної норми праці, то за гарантію варто брати мінімальну зарплату в годинному розмірі;
- якщо з денної норми праці - місячну мінімальну зарплату.

Якщо використовується відрядна оплата праці - у колективному договорі слід:

- прописати порядок розрахунку відрядних розцінок;
- вказати, який показник МЗП буде застосовуватися.

У разі використання місячного показника мініимальної зарплати слід враховувати також невідпрацювання повного календарного місяця через відсутність чи встановлення неповного робочого часу.

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

Договір з нефіксованим робочим часом: як рахувати доплату

Якщо працівник протягом календарного місяця виконував роботу менше 32 годин, йому **повинна бути виплачена заробітна плата не менше ніж за 32 години робочого часу** відповідно до умов оплати праці, визначених трудовим договором.

У разі ненадання роботодавцем роботи працівникові, який виконує роботу на підставі трудового договору з нефіксованим робочим часом, заробітна плата **за відрядної системи оплати праці** протягом календарного місяця повинна бути виплачена працівникові у розмірі, не меншому за розмір заробітної плати працівника відповідної кваліфікації, оплата праці якого здійснюється **за погодинною системою**, - за 32 години робочого часу.

Приклад 9

У квітні 2024 працівник з нефіксованим робочим часом відпрацював 24 години.

Місячний оклад - 7500 грн.

Місячна годинна ставка:

$7500 \text{ грн.} / 176 \text{ год.} = 42,61 \text{ грн.}$

Нараховано у квітні 2024 оплату за 32 год. :
 $42,61 \text{ грн.} \times 32 \text{ год.} = 1363,52 \text{ грн.}$

Доплата до МЗП

$((8000 \text{ грн.} / 176) \times 32) - 1363,52 \text{ грн.} = 91,03 \text{ грн.}$

Суму різниці не визначаємо.

При відрядній оплаті праці - може бути МЗП у годинному розмірі: з 1 квітня 2024 - 48 грн.

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

У квітні 2024 відпустка без збереження зарплати, але нарахована премія

Приклад 10-1

У квітні 2024 працівник весь місяць був у відпустці без збереження, нарахована премія за I квартал - 3000 грн.

Немає відпрацьованих днів - немає доплати до МЗП .

Сума різниці за квітень: 8000 грн. - 3000 грн. = 5000 грн.

Приклад 10-2

У березні 2024 нараховані відпускні за квітень - 7560 грн.

У квітні немає робочих днів, але була нарахована матдопомога на соцпобут - 5815 грн.

Немає відпрацьованих днів - немає доплати до МЗП .

База нарахування ЄСВ за квітень:

7560 грн. + 5815 грн. = 13375 грн. Суми різниці немає.

Приклад 10-3

У січні-березні 2024 працівнику нараховували доплату до МЗП - 1915 грн.

У квітні 2024 нарахована зарплата - 5815 грн і премія за I квартал 2024 - 4200 грн.

До якого місяця відносити премію при визначенні доплати до МЗП?

- Премія за період не підлягає розподілу.

- Враховується до квітня 2024.

Гарантія МЗП: 5815 грн + 4300 грн = 10115 грн - у квітні 2024 виконана.

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

У квітні сторнована зарплата за лютий і загальна сума стала менше МЗП

Приклад 11

У квітні 2024 працівнику нарахували зарплату - 5815 грн. (за норму праці) і доплату МЗП.

Водночас у квітні 2024 була сторнована зайво виплачена сума зарплати лютий - 1690,48 грн.

Як визначати суму доплати до МЗП у квітні?

Сторнована сума за лютий 2024 не відіграє жодної ролі для доплати до МЗП за квітень 2024.

Доплата до МЗП: $8000 - 5815 = 2185$ грн.

База нарахування ЄСВ за квітень 2024:

$5815 \text{ грн.} + 2185 \text{ грн.} - 1690,48 \text{ грн.} = 6309,52 \text{ грн.}$

Сума різниці : $8000 - 6309,52 = 1690,48 \text{ грн.}$

У лютому 2024 була нарахована зарплата - 5185 грн і доплата до МЗП -1915 грн., разом - 7100 грн.

У квітні 2024 виявили, що був тиждень відпустки без збереження і треба сторнувати зарплату за 5 р. дн. - 1690,48 грн.

Після сторнування маємо - **5409,52 грн.** у т.ч.:
зарплата за лютий $5185 - 1234,53 = 3950,47$ грн.

доплата до МЗП $1915 - 455,95 \text{ грн.} = 1459,05$

Гарантія МЗП:

$(7100 \text{ грн.} / 21) \times 16 = 5409,52 \text{ грн.};$

Немає підстав перераховувати суму різниці.

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

Підсумований облік робочого часу: що є нормою праці

1. Обліковий період при підсумованому обліку робочого часу може бути: декада; місяць, квартал; півріччя; рік; розрахунковий рік.

2. Норму робочого часу визначають **за обліковий період**, а **місячну норму - за графіком роботи** (змінності) й вона може відрізнятися від встановленої для інших працівників підприємства з іншими режимами роботи.

3. Бюджетна установа (підприємство) у Положенні про підсумований облік робочого часу має прописати **порядок визначення нормальної тривалості роботи** (якщо були періоди відсутності в обліковому періоді) та підрахунку надурочної роботи.

4. Нормативно не визначено **порядок нарахування зарплати при підсумованому обліку робочого часу**, тому потрібно у колективному договорі (за його відсутності - у Положенні про оплату праці) прописати особливості нарахування зарплати.

Важливо для надурочної:

- як визначається кількість надурочних годин;
- коли надурочні години оплачуються;
- яка система оплати;
- як визначати годинну ставку.

При погодинній оплаті праці з підсумованим обліком робочого часу можна передбачити оплату фактичних годин роботи щомісяця, а в останньому місяці облікового періоду просто доплачувати .

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

Підсумований облік робочого часу: як визначати доплату до МЗП

Приклад 12. Оклад охоронника встановлено у розмірі 7 200 грн, доплата за нічний час — 20 %.

Підсумований облік робочого часу: обліковий період — квартал, графіки розроблені на основі календаря 5-денного тижня з однаковою тривалістю щоденної роботи; вихідні: субота і неділя.

Норма за II квартал 2024: 176 год. + 184 год. + 160 год. = **520 год.**

За графіками роботи затверджена норма годин **на квітень 2024 - 160 год., на травень 2024 - 184 год., на червень 2024 - 176 год.,** всього **за II квартал 2024 - 520 годин.**

Фактично згідно з табелем охоронник відпрацював за II квартал 2024:

- у квітні 2024 року — **164 год.,** у т.ч. **нічні — 48 год.,** був **1 день без збереження зарплати** (норма **за графіком — 160 год**);
- у травні 2024 року — **168 год.,** у т.ч. **нічні — 56 год. (норма за графіком — 184 год.),** була хвороба з 13 по 17 травня;
- у червні 2024 року — **184 год.,** у т.ч. **нічні — 64 год. (норма за графіком — 176 год).**

Фактично відпрацьовано за **обліковий період:** 164 год + 168 год. + 184 год. = **516 год.**

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

Підсумований облік робочого часу: як визначати доплату до МЗП

У квітні 2024 року за табелем відпрацьовано 164 год., у т.ч. нічні — 48 год., був 1 день без збереження зарплати - 22.04.2024 (понеділок). **Норма за графіком — 160 год.**

Оплата за місячним окладом - 7200 грн.

Квітень 2024

Спершу рахуємо **годинну ставку** за квітень 2024 - з норми за графіком: $7200 \text{ грн} / 160 \text{ год.} = 45 \text{ грн.}$

У квітні 2024 працівник відпрацював норму робочого часу - нарахували:

- зарплату у розмірі місячного окладу - 7200 грн;
- **доплату** за 48 годин за роботу **в нічний час**: $(45 \text{ грн.} \times 20\%) \times 48 \text{ год.} = 432 \text{ грн.}$
- **доплата до МЗП** (без урахування доплати за роботу в нічний час):

$8000 \text{ грн} - 7200 \text{ грн} = 800 \text{ грн.}$

Всього за квітень 2024 нарахована зарплата: $7200 \text{ грн.} + 432 \text{ грн.} + 800 \text{ грн.} = 8432 \text{ грн.}$

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

Підсумований облік робочого часу: як визначати доплату до МЗП

У травні 2024 року за табелем відпрацьовано — 168 год., у т.ч. нічні — 56 год. (**норма за графіком — 184 год.**), була хвороба з 13 по 17 травня.

Оплата за місячним окладом - 7200 грн.

Травень 2024

Рахуємо **годинну ставку** за травень 2024 - з норми за графіком: $7200 \text{ грн} / 184 \text{ год.} = 39,13 \text{ грн.}$

У травні 2024 працівник не відпрацював норму робочого часу - нарахували:

- зарплату за 168 год.: $39,13 \text{ грн.} \times 168 \text{ год.} = 6573,84 \text{ грн.}$
- **доплату за 56 годин роботи в нічний час:** $(39,13 \text{ грн.} \times 20\%) \times 56 \text{ год.} = 438,26 \text{ грн.}$
- **доплата до МЗП** пропорційно відпрацьованому часу (без урахування доплати за роботу в нічний час):
 $((8000 \text{ грн} / 184 \text{ год}) \times 168 \text{ год}) - 6573,84 \text{ грн.} = 730,51 \text{ грн.}$

Всього за травень 2024 нарахована зарплата: $6573,84 \text{ грн.} + 438,26 \text{ грн.} + 730,51 \text{ грн.} = 7742,61 \text{ грн.}$

Сума різниці: $8000 \text{ грн} - 7742,61 \text{ грн.} = 257,39 \text{ грн.}$ Доплата ЄСВ: $257,39 \text{ грн.} \times 22\% = 56,63 \text{ грн.}$

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

Підсумований облік робочого часу: як визначати надурочні години

Фактично відпрацьовано за табелем за II квартал 2024 — 516 год. (164 + 168 + 184)

Невідпрацьовані дні: 1 день без збереження зарплати - 22.04.2024 (понеділок); 5 днів хвороби з 13 по 17 травня (понеділок-п'ятниця).

Оплата за місячним окладом - 7200 грн.

Потрібно визначити нормальну тривалість робочого часу.

За обліковий період було пропущено 6 робочих днів (через хворобу і відпустку) - треба відрахувати по 8 годин за кожен день (за календарем п'ятиденки з однаковою тривалістю щотижневої роботи).

Нормальна тривалість роботи за II квартал 2024: 520 грн. - (6 дн. x 8 год.) = 472 год.

Кількість годин надурочної роботи: 516 год. - 472 год. = 44 год.

Визначити середню годинну ставку за обліковий період для оплати надурочної роботи:

7200 грн / (520 год. / 3) = 41,54 грн.

2. Підвищено розмір МЗП до 8000 грн: як рахувати доплату до МЗП

Підсумований облік робочого часу: як визначати доплату до МЗП

У червні 2024 року за табелем відпрацьовано — 184 год., у т.ч. нічні — 64 год. (**норма за графіком — 176 год**). **Кількість годин надурочної роботи - 44 год.**

Оплата за місячним окладом - 7200 грн. Середня годинна ставка за II квартал 2024 - **41,54 грн..**

Рахуємо **годинну ставку** за червень 2024 - з норми за графіком: $7200 \text{ грн} / 176 \text{ год.} = \mathbf{40,91 \text{ грн.}}$

У червні 2024 працівник відпрацював норму робочого часу - нарахували:

- місячний оклад - **7200 грн.**
- **доплату за 64 години роботи в нічний час:** $(40,91 \text{ грн.} \times 20\%) \times 64 \text{ год.} = \mathbf{523,65 \text{ грн.}}$
- **оплата 44 годин надурочної роботи:** $(41,54 \text{ грн.} \times 2) \times 44 \text{ год.} = \mathbf{3655,52 \text{ грн.}}$
- **доплата до МЗП** (без урахування доплати за роботу в нічний час і надурочну роботу):

$8000 \text{ грн.} - 7200 \text{ грн.} = \mathbf{800 \text{ грн.}}$

Всього за червень 2024 нарахована зарплата:

$7200 \text{ грн.} + 523,65 \text{ грн.} + \mathbf{3655,52 \text{ грн.}} + \mathbf{800 \text{ грн.}} = \mathbf{12179,17 \text{ грн.}}$

3. Лікарняні та декретні з 1 квітня 2024: які діють обмеження

Страховий стаж менше 6 місяців за останні 12: який розмір обмеження

Обмеження денної виплати лікарняних - якщо страховий стаж менше 6 місяців за останні 12 - для страхових випадків, що настали:

з січня по березень 2024 - 233,25 грн. ($7100 \text{ грн} / 30,44$) ;

з квітня по грудень 2024 - 262,81 грн.

($8000 \text{ грн} / 30,44$).

24

Обмеження денної виплати допомоги по вагітності та пологах - якщо страховий стаж менше 6 місяців за останні 12 - для страхових випадків, що настали:

з січня по березень 2024 - 466,49 грн.

($(7100 \text{ грн} \times 2) / 30,44$) ;

з квітня по грудень 2024 - 525,62 грн.

($8000 \text{ грн} \times 2$) / 30,44).

Максимальне обмеження розміру середньоденної зарплати для оплати лікарняних і декретних - якщо останній місяць розрахункового періоду:

- **грудень 2023 - 3301,58 грн** ($100500 \text{ грн} / 30,44$);
- **з січня по березень 2024 - 3498,69 грн** ($106\,500 \text{ грн} / 30,44$);
- **з квітня по грудень 2024 - 3942,18 грн** ($120\,000 \text{ грн} / 30,44$).

3. Лікарняні та декретні з 1 квітня 2024: які діють обмеження

Березневий лікарняний, нарахований у квітні: який розмір застосовувати

Як оплачувати лікарняний за період з 29.02.2024 по 26.03.2024, якщо:

- немає 6-ти місяців страхового стажу за останні 12 місяців;
- лікарняні нараховуються у квітні 2024.

Обмеження, що діяло з **січня** по березень **2024** - **233,25 грн.** (7100 грн/30,44).

Як оплачувати лікарняний за період з 29.12.2023 по 28.01.2024, якщо:

- **пропущений** листок непрацездатності виявили у ЕРЛН лише на початку квітня 2024;
- за останні 12 місяців не має 6-ти місяців страхового стажу.

Обмеження, що діяло **у грудні 2024** - **220,11 грн.** (6700 грн / 30,44).

25

Лікарняні і декретні для осіб, страховий стаж яких протягом 12 місяців перед страховим випадком менше 6 місяців обмежується граничними розмірами:

- для тимчасової непрацездатності (лікарняних) – не більше допомоги, обчисленої з мінімальної зарплати, яка **діє у місяці настання страхового випадку** (пп. «1» ч. 4 ст. 12 Закону № 1105);
- для допомоги по вагітності й пологам (декретних) – не більше допомоги, обчисленої з подвійної мінімальної зарплати, яка діє у місяці настання страхового випадку (пп. «2» ч. 4 ст. 12 Закону № 1105)

3. Лікарняні та декретні з 1 квітня 2024: які діють обмеження

Гарантований розмір декретних: коли діє і в яких розмірах

Листок непрацездатності по вагітності та пологах відкритий з 26.03.2024, але надійшов у квітні:

- неповна зайнятість.

Діє гарантія (початок страхового випадку - березень 2024) - **233,25 грн.** (7100 грн / 30,44).

Листок непрацездатності по вагітності та пологах відкритий з 16.04.2024, надійшов у квітні:

- неповна зайнятість.

Діє гарантія (початок страхового випадку - квітень 2024) - **262,81 грн.** (8000 грн / 30,44).

Мінімальний розмір декретних – не менше за розмір допомоги, обчисленої з мінімальної зарплати, яка діє у місяці настання страхового випадку (ч. 2 ст.19 Закону № 1105).

У розрахунку за день гарантований розмір виплати становить:

з 01.01.2024 - **233,25 грн** (7100 грн / 30,44);

з 1 квітня 2024 - **262,81 грн.** (8000 грн / 30,44).

3. Лікарняні та декретні з 1 квітня 2024: які діють обмеження

Максимальне обмеження для заробітку і розміру середньої зарплати

Сума допомоги по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною або хворим членом сім'ї) в розрахунку на місяць не повинна перевищувати розмір **максимальної величини бази** нарахування єдиного внеску, з якої сплачено страхові внески. (ч. 3 ст. 17 Закону № 1105)

Сума допомоги по вагітності та пологах у розрахунку на місяць не повинна перевищувати розмір **максимальної величини бази** нарахування єдиного внеску, з якої сплачувалися страхові внески.
(ч. 2 ст. 19 Закону № 1105).

Сума допомоги по тимчасовій непрацездатності та по вагітності та пологах у розрахунку на місяць **не повинна перевищувати розміру максимальної величини бази нарахування єдиного внеску** на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (абз. 2 і 3 п. 2 Порядку № 1266)

Максимальне обмеження розміру середньоденної зарплати для оплати лікарняних і декретних - якщо останній місяць розрахункового періоду:	
	Максимальна база ЄСВ / 30,44
● грудень 2023 - 3301,58 грн	100500 грн / 30,44
● з січня по березень 2024 - 3498,69 грн	106 500 грн / 30,44
● з квітня по грудень 2024 - 3942,18 грн	120 000 грн / 30,44.

3. Лікарняні та декретні з 1 квітня 2024: які діють обмеження

Який оклад брати для розрахунку лікарняних за відсутності заробітку

Ситуація 1. Початок страхового випадку - **29.03.2024**, з **01.02.2023** по **29.02.2024** була відпустка без збереження зарплати.

Розрахунок: Оклад у штатному розписі /30, 44

Ситуація 2. Неповна зайнятість - 0,5

Розрахунок: Оклад(ставка) x 0,5 / 30, 44

Якщо встановлена погодинна чи відрядна оплата праці для посади (професії) має бути авсе одно визначено місячний оклад (ставку) для посади (професії) відповідної кваліфікації.

Для працівників з нефіксованим робочим часом особливих правил нарахування лікарняних не передбачено.

Якщо у розрахунковому періоді перед настанням страхового випадку застрахована особа з **поважних причин не мала заробітку або страховий випадок настав у перший день** роботи (для розрахунку допомоги по тимчасовій непрацездатності, в тому числі внаслідок захворювання або травми, що пов'язані з нещасним випадком на виробництві та професійним захворюванням), **середня заробітна плата визначається виходячи з тарифної ставки (посадового окладу) або її частини**, встановленої **на день настання страхового випадку**. Якщо тарифна ставка (посадовий оклад) не встановлюється, розрахунок проводиться виходячи з розміру мінімальної заробітної плати (або її частини), встановленого законом на день настання страхового випадку (п. 28 Порядку № 1266).

3. Лікарняні та декретні з 1 квітня 2024: які діють обмеження

Який оклад брати для розрахунку лікарняних за відсутності заробітку

Лист ПФУ від 01.06.2023 р. № 2800-030401-8/30012

Пунктом 4 розділу I Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти встановлено, що визначення ставок (окладів) працівників за розрядами тарифної сітки провадиться з урахуванням їхніх кваліфікаційних вимог.

Посадові оклади встановлюються керівниками на основі діючих кваліфікаційних вимог і тарифних розрядів працівників відповідної кваліфікації з наступною атестацією або тарифікацією згідно з чинним законодавством.

Ставки заробітної плати й посадові оклади педагогічних працівників встановлюються керівниками закладів та установ освіти при тарифікації за наслідками атестації.

ПФУ зауважує: пунктом 28 Порядку **не передбачено використання тарифних ставок (посадових окладів) з підвищенням.**

Отже, при застосуванні норм пункту 28 Порядку **необхідно застосовувати тарифну ставку (посадовий оклад), встановлену на підставі діючих кваліфікаційних вимог і тарифних розрядів згідно тарифікації, і у випадку, коли особа працює у режимі неповного робочого дня чи тижня, застосовується частина тарифної ставки (посадового окладу)**

3. Лікарняні та декретні з 1 квітня 2024: які діють обмеження

Який оклад брати для розрахунку лікарняних за відсутності заробітку

Лист ПФУ від 06.09.2023 р. № 2800-030401-8/49933

<...> Пунктом 28 Порядку визначено, якщо у розрахунковому періоді перед настанням страхового випадку застрахована особа з поважних причин не мала заробітку або страховий випадок настав у перший день роботи (для розрахунку допомоги по тимчасовій непрацездатності, <...>, середня заробітна плата визначається виходячи з тарифної ставки (посадового окладу) або її частини, встановленої на день настання страхового випадку.

Також пунктом 5 Порядку визначено, що у разі коли середня заробітна плата обчислюється відповідно до пункту 28 цього Порядку, середньоденна заробітна плата за один календарний день визначається шляхом ділення тарифної ставки (посадового окладу), мінімальної заробітної плати або їх частини (**у разі, коли особа працює у режимі неповного робочого дня чи тижня**), на середньомісячну кількість календарних днів (30, 44).<...>

З урахуванням вищевикладеного, враховуючи, що допомога по тимчасовій непрацездатності надається застрахованій особі у формі компенсації втрати заробітної плати, у випадку коли для педагогічного працівника передбачено **не повне педагогічне навантаження**, обчислення середньої заробітної плати здійснюється відповідно до пункту 28 Порядку із частини тарифної ставки з урахуванням запланованого педагогічного навантаження, у зазначеному Вами випадку **із 0,5 тарифної ставки**.

4. Відпускні і компенсація, обчислені з окладу чи МЗП

Як розподілити дні компенсації за невикористані відпустки між 2023 і 2024

Лист Мінекономіки від 26.02.2024 № 4707-05/14491-09

<...> Загального нормативно-правового акта, який би визначав порядок розрахунку кількості днів щорічної відпустки, немає.

Тривалість щорічної відпустки пропорційно відпрацьованому часу можна розрахувати наступним чином.

Визначаємо кількість днів щорічної відпустки, які припадають на один календарний день без урахування святкових і неробочих днів в цілому за робочий рік.

Потім **одержаний результат множимо на кількість календарних днів без урахування святкових і неробочих днів**, відпрацьованих працівником у робочому періоді.

З урахуванням правил округлення визначаємо кількість днів щорічної відпустки, які підлягають компенсації. Аналогічно окремо розраховуємо періоди з початку робочого року працівника до 31.12.2023 та з 01.01.2024 по день звільнення.

<...> **для збереження загальної кількості днів невикористаної відпустки, які підлягають оплаті, рекомендуємо порівнювати за математичною більшістю / меншістю за першою, другою чи третьою цифрою після коми та коригувати число днів** у визначених розрахункових періодах шляхом додавання чи зменшення днів в кожному з них після порівняння цифр. <...>

4. Відпускні і компенсація, обчислені з окладу чи МЗП

Як розподілити дні компенсації за невикористані відпустки між 2023 і 2024

Лист Мінекономіки від 26.02.2024 № 4707-05/14491-09

<...>

Тобто, якщо при підрахунку днів невикористаної відпустки, наприклад:

в періоді до 31.12.2023 отримуємо число 7,41 кал. дн.

і

в періоді після 31.12.2023 – 2,40 календарних дня.

загальна кількість становить 10 календарних днів

то округлюємо дні:

в періоді до 31.12.2023 до 8 календарних днів

і в періоді після 31.12.2023 – до 2 календарних днів.

Якщо при підрахунку днів невикористаної відпустки

до 31.12.2023 отримуємо число 7,50 календарних дня

і після 31.12.2023 – 2,51 календарних дня,

а загальна кількість становить 10 днів,

то округлюємо дні:

в періоді до 31.12.2023 до 7 к.дн.

і в періоді після 31.12.2023 – до 3 к. дн..

до 31.12.2023 - 7,5

після 31.12.2023 – 2,5

ТАК: 8 дн. чи 7 дн.?

ТАК: 2 дн. чи 3 дн.?

= 10 к.дн.

4. Відпускні і компенсація, обчислені з окладу чи МЗП

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Роз'яснення від 01.02.2024 р.

Отже, **розрахунок середньої заробітної плати для виплати компенсації за невикористані відпустки**, на які працівник набув право до 31.12.2023, здійснюватиметься в розрахунковому періоді з 01.01.2023 по 31.12.2023, а за невикористані відпустки, на які працівник набуде право після 31.12.2023, в розрахунковому періоді з 01.04.2023 по 31.03.2024 **виходячи з встановленого на час розрахунку, зокрема, на дату звільнення, посадового окладу** (17 000 гривень) (**до 31.12.2023 оклад був 14 000 грн**).

Сума компенсації працівнику при звільненні за невикористані відпустки, **на які працівник набув право до 31.12.2023, становитиме:**

Розрахунок середньоденної заробітної плати: **17 000 грн x 12 міс / 365 к.днів = 558,90 грн**

Розрахунок суми компенсації: 558,90 грн x 15 к.днів невик.відп. = 8 383,50 грн

Сума компенсації працівнику при звільненні за невикористані відпустки, на які працівник набув право після 31.12.2023(протягом січня – квітня 2024 року), становитиме:

Розрахунок середньоденної заробітної плати: **17 000 грн x 12 міс / 366 к.днів = 557,38 грн**

Розрахунок суми компенсації: 557,38 грн x 7 к.днів невик.відп. = 3 901,66 грн

4. Відпускні і компенсація, обчислені з окладу чи МЗП

Який розмір окладу (МЗП) брати для розрахунку середньої зарплати

Приклад 13.

Працівник перебував у відпустці без збереження зарплати на підставі ст. 26 Закону про відпустки з 1 грудня 2022 по 31 березня 2024.

Він приступив знову до роботи з 01.04.2024 і написав заяву про надання щорічної відпустки з 22.04.2024 за 2023-2024 робочий рік (період з 9 січня 2023 по 08 січня 2024).

Тривалість щорічної основної відпустки - 24 к. дн. Посадовий оклад - 7253 грн.

Період з 24.12.2023 по 08.01.2024 виключається зі стажу для щорічної основної відпустки.

Невикористані дні щорічної відпустки за період з 09.01.2023 по 24.12.2023.

Стаж для відпустки рахуємо так - всього:
 $(365 \text{ к.дн.} - 8 \text{ к.дн.} - 8 \text{ к.дн.}) = 349 \text{ к. дн.}$

Кількість днів відпустки за цей період:
 $(24 \text{ к.дн.} / 365 \text{ к.дн.}) \times 349 \text{ к.дн.} = 22,9 \approx 23 \text{ к.дн.}$

Розрахунковий період: квітень 2023-березень 2024.

Немає заробітку в розрахунковому періоді.

Середня зарплата для оплати відпустки - з МЗП (місячний оклад < МЗП):

$(8000 \text{ грн} \times 12) / 366 \text{ к.дн.} = 262,30 \text{ грн}$

4. Відпускні і компенсація, обчислені з окладу чи МЗП

Який розмір окладу (МЗП) брати для розрахунку середньої зарплати

Приклад 14.

Працівник перебував у відпустці без збереження зарплати на підставі ст. 26 Закону про відпустки з 1 грудня 2022 по 31 березня 2024.

Він приступив знову до роботи з 01.04.2024 і написав заяву про звільнення з роботи з 25.04.2024.

Тривалість щорічної основної відпустки - 24 к. дн. Посадовий оклад - 7253 грн.

Невикористані дні щорічної відпустки за період з 09.01.2023 по 24.12.2023 і квітень.

Період з 24.12.2023 по 31.03.2024 виключається зі стажу для щорічної основної відпустки.

Стаж для відпустки за період до 31.12.2023 рахуємо так всього:

$$(365 \text{ к.дн.} - 8 \text{ к.дн.} - 8 \text{ к.дн.}) = 349 \text{ к. дн.}$$

Кількість днів відпустки за період до 31.12.2023:

$$(24 \text{ к.дн.} / 365 \text{ к.дн.}) \times 349 \text{ к.дн.} = 22,9 \approx 23 \text{ к.дн.}$$

Розрахунковий період: січень-грудень 2023.

Немає заробітку в розрахунковому періоді.

Середня зарплата для компенсації - з МЗП (місячний оклад < МЗП):

$$(8000 \text{ грн} \times 12) / 365 \text{ к.дн.} = 263,01 \text{ грн}$$

Кількість днів відпустки за період з 01.01.2024:
 $(24 / 366 \text{ к.дн.}) \times 25 \text{ дн.} = 1,6 \approx 2 \text{ к.дн.}$

$$\text{Середня: } (8000 \text{ грн} \times 12) / 366 \text{ к.дн.} = 262,30 \text{ грн}$$

4. Відпускні і компенсація, обчислені з окладу чи МЗП

Немає заробітку в розрахунковому періоді: звільнення 02.04.2024

Правила:

1. Дата події: початок відпустки; дата звільнення; дата видання наказу про виплату компенсації (без звільнення).
2. Не має значення, за який період відпускні чи компенсація: місячний (посадовий) оклад (тарифну ставку) беруть на дату події.
3. Не має значення, який розрахунковий період: місячний (посадовий) оклад (тарифну ставку) беруть на дату події.
4. Якщо працівник тривалий час перебував у неоплачуваній відпустці (чи призупинення дії трудового договору) - зміна місячного окладу (=місячної ставки) протягом розрахункового періоду не має значення.

Приклад 15.

Працівник перебував у відпустці без збереження зарплати на підставі ст. 26 Закону про відпустки починаючи з 1 грудня 2022.

Він написав заяву про звільнення з роботи 01.04.2024 (з поважних причин).

Тривалість щорічної основної відпустки - 24 к. дн.
Посадовий оклад на 01.04.2024 - 8243 грн.

Який посадовий оклад брати: станом на 01.12.2022 чи 01.04.2024?

Подія - дата звільнення - 01.04.2024.

Посадовий оклад для розрахунку - у штатному розписі станом на 01.04.2024

4. Відпускні і компенсація, обчислені з окладу чи МЗП

Компенсація без звільнення: заява - в березні; наказ - у квітні

Приклад 16.

Працівник перебував у простої з 1 січня 2023 по 31 березня 2024 з оплатою 2/3 окладу. Відпустка - з 01.04.2024.

Тривалість щорічної основної відпустки - 30 к.дн. Посадовий оклад - 7500 грн.

У березні 2024 він написав заяву на щорічну відпустку - 24 к.дн за 2022-2023 рік і заяву на виплату компенсації за решту 6 к.дн за цей робочий рік.

За робочий рік 2022-2023 рік йому належить 30 к. дн. відпустки.

Період простою виключається з розрахункового періоду як період з частковою оплатою (абз. 7 п. 2 Порядку № 100).

Для розрахунку відпускних:

розрахунковий період: квітень 2023 -березень 2024;

немає заробітку в розрахунковому періоді.

Середня зарплата для оплати відпустки - з МЗП (місячний оклад на 01.04.2024 < МЗП):

$(8000 \text{ грн} \times 12) / 366 \text{ к.дн.} = 262,30 \text{ грн.}$

Для виплати компенсації - наказ після закінчення відпустки. Право набуто до 31.12.2023.

Розрахунковий період: січень-грудень 2023.

Немає заробітку у розрахунковому періоді.

Середня зарплата для виплати компенсації:

$(8000 \text{ грн} \times 12) / 365 \text{ к.дн.} = 263,01 \text{ грн}$

4. Відпускні і компенсація, обчислені з окладу чи МЗП

У працівника неповний робочий час: як рахувати середню з МЗП

Приклад 17.

З працівником перебував у простої з 1 січня 2023 по 31 березня 2024 з оплатою 2/3 окладу.

Тривалість щорічної основної відпустки - 24 к.дн.
Посадовий оклад - 5815 грн.

Працівник працює з зайнятістю 0,5 (20 годин на тиждень).

Працівник бере відпустку з 24.04.2024 на 24 к. дн.

Відпустка за 2023-2024 рік (за період з 15.03.2023 по 14.03.2024).

Період простою зараховується до стажу для відпустки.
Розрахунковий період для середньої зарплати:
квітень 2023 - березень 2024.

ВІДПУСТКА. Розрахунковий період: квітень 2023-березень 2024, але період з січня 2023 по березень 2024 виключається з розрахункового періоду.

Якщо оклад < МЗП + 0,5 ставки - то середню зарплату рахуємо з МЗП x 0,5:
 $8000 \text{ грн.} \times 0,5 = 4000 \text{ грн.}$

Середня зарплата для оплати щорічної відпустки:

$(4000 \text{ грн} \times 12) / 366 \text{ к.дн.} = 131,15 \text{ грн.}$

Відпускні за 24 к дн щорічної відпустки:
 $131,15 \text{ грн.} \times 24 \text{ к. дн.} = 3147,60 \text{ грн.}$

4. Відпускні і компенсація, обчислені з окладу чи МЗП

Оплата перехідного відрядження + немає заробітку

Працівникам, які направлені у службове відрядження, оплата праці за виконану роботу здійснюється відповідно до умов, визначених трудовим або колективним договором, і розмір такої оплати праці не може бути нижчим середнього заробітку.

ч. 4 ст. 121 КЗпП

Приклад 18.

Відрядження тривало з 28.03.2024 по 03.04.2024. У січні-лютому 2024 був оголошений простій з оплатою у розмірі середнього заробітку.

Посадовий оклад - 7253 грн., повна зайнятість.

Початок відрядження - 28.03.2024; розрахунковий період: січень-лютий 2024, період простою виключається з розрахункового періоду.

Рахуємо середню зарплату з посадового окладу:
 $(7253 \text{ грн.} \times 2) / (23 \text{ р. дн.} + 21 \text{ р. дн.}) = 329,68 \text{ грн.}$

Денна зарплата у березні 2024:

$7253 \text{ грн} / 21 \text{ к.дн.} = 345,38 \text{ грн.}$

4 дні відрядження з 28 по 31 березня - оплачуємо як робочі дні.

Денна зарплата у квітні 2024:

$(7253 \text{ грн} + 747 \text{ грн}) / 22 \text{ к.дн.} = 363,64 \text{ грн.}$

3 дні відрядження з 01 по 03 квітня - оплачуємо як робочі дні.

5. Індexсація зарплати: коли буде право на індexсацію у 2024

Мінсоцполітики у листі від 07.12.2023 № 113/0/2/4-23:

<...> Що стосується нарахування сум індexсації у 2024 році, згідно із Законом України від 09.11.2023 р. № 3460-ІХ “Про Державний бюджет України на 2024 рік”, **обчислення індексу споживчих цін для індexсації грошових доходів населення провадиться наростаючим підсумком, починаючи з 1 січня 2024 року.**

<...> При цьому у разі зростання посадового окладу **з січня 2024 року сума індexсації заробітної плати має визначатися з урахуванням положень пункту 5 Порядку** проведення індexсації грошових доходів населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.2003 № 1078, відповідно до яких значення **індексу споживчих цін приймається 1 або 100 відсотків у місяці, в якому відбулося підвищення тарифних ставок (посадових окладів).**

Обчислення індексу споживчих цін для проведення подальшої індexсації здійснюється з місяця, наступного за місяцем підвищення тарифних ставок (посадових окладів).

Сума індexсації у місяці підвищення посадового окладу **має розраховуватися як різниця між сумою індexсації і розміром підвищення заробітної плати. Тобто сума індexсації зменшується на суму підвищення заробітної плати.**

ІСЦ січня 2024	-	100,4%
ІСЦ лютого 2024	-	100,3%
ІСЦ березня 2024	-	100,5%

Право на індexсацію наступить, коли приріст ІСЦ > 103%
Для базового грудня 2023 приріст ІСЦ рахуємо з січня 2024.
Для базового січня 2024 приріст ІСЦ рахуємо з лютого 2024.

6. Нарахування ЄСВ: мінімальна база нарахування ЄСВ

Мінімальний і максимальний страховий внесок з 1 квітня 2024

Мінімальний страховий внесок

з 01.01.2024 по 31.03.2024	1562,00 (7100 грн x 22%)
з 01.04.20 по 31.12.2024	1760,00 (8000 грн x 22%)

Максимальна база нарахування ЄСВ

з 01.01.2024 по 31.03.2024	106500,00 (7100 грн x 15)
з 01.04.2024 по 31.12.2024	120000,00 (8000 грн x 15)

Якщо мінімальний страховий внесок з 01.04.2024 сплачений за всіма місяцями роботи (зайнятості, діяльності) **у загальній сумі не менше 1760 грн - до страхового стажу зараховується повний місяць.**

Якщо менше 1760 грн - частка місяця пропорційно.

6. Нарахування ЄСВ: мінімальна база нарахування ЄСВ

Коли немає обов'язку визначати мінімальну базу нарахування ЄСВ

- Коли немає обов'язку визначати мінімальну базу нарахування ЄСВ:
- **1.** Зарплата за сумісництвом та винагорода за ЦПД.
- **2.** Трудові договори з нефіксованим робочим часом.
- **3.** Зарплата працівників з інвалідністю (зі ставкою ЄСВ 8,41%, 5,3% і 5,5%) - на апідставі довідки МСЕК.
- **4.** У місяці прийняття працівника на роботу та звільнення з роботи, якщо відпрацьовано місяць **не повністю** .
- **5.** Повний місяць без оплати: відпустка без збереження зарплати, відсторонення, призупинення дії трудового договору, простій без оплати, неоплачувані періоди з інших підстав.
- **6.** Працівник хворів, але лікарняні - у наступному місяці.
- **7.** Працівник на військовій службі, але зберігається лише місце роботи і посада, а середній заробіток - ні. .

Якщо у працівника основне місце роботи та сумісництво:

До мінімальної бази нарахування ЄСВ включають **сумарний заробіток за обома місцями роботи.**

Якщо за основним місцем роботи був укладений договір ЦПД :

До мінімальної бази нарахування ЄСВ включають зарплату за **основним місцем роботи та винагороду за ЦПД (що припадає на цей місяць).**

6. Нарахування ЄСВ: мінімальна база нарахування ЄСВ

Як нараховувати ЄСВ у місяці прийняття на роботу та звільнення

Якщо працівник у місяці прийняття на роботу (військову службу) чи у місяці звільнення не відпрацював усі робочі дні звітного місяця, передбачені Правилами внутрішнього трудового розпорядку (ПВТР) чи графіками звітності, відсутній обов'язок визначати мінімальну базу нарахування ЄСВ у розмірі МЗП (абз. 2 пп. 6 п. 2 р. III Інструкції № 449).

Це означає: працівник був прийнятий не з **1-го робочого дня** календарного місяця (а пізніше) і був звільнений **не в останній робочий день** календарного місяця (а раніше). Відповідно він не відпрацював усі робочі дні (години) за встановленим йому графіком роботи..

Ситуація 1. Працівник звільнився **29.03.2024** (п'ятниця). Він працював за 5-денкою, вихідні - **субота і неділя**.

З 1 по 29 березня він перебував у відпустці без збереження зарплати і при звільненні нарахована компенсація за невикористану відпустку - 2840 грн.

Сума різниці: 8000 грн - 2840 грн = **5160 грн**.

Ситуація 2. Працівника прийняли на основне місце роботи з **03.04.2024**, графік роботи: “доба через три”, перша зміна у квітні 2024 починається 3 числа.

Оскільки він не пропустив жодної робочої зміни у квітні 2024 - настає обов'язок визначити мінімальну базу нарахування ЄСВ (8000 грн) - якщо фактична зарплата за місяць менша.

6. Нарахування ЄСВ: мінімальна база нарахування ЄСВ

Внутрішнє сумісництво, основна робота + ЦПД = сумарна база

- У разі нарахування зарплати (доходів) фізособам з джерел не за основним місцем роботи ставка ЄСВ застосовується до фактичної бази нарахування незалежно від її розміру (абз. 3 ч. 5 ст. 8 Закону про ЄСВ).
- На зарплату зовнішнього сумісника та винагороду за ЦПД фізособі нараховуємо ЄСВ на фактичну суму нарахованої зарплати (винагороди) у відповідному місяці (абз. 4 пп. 6 п. 2 р. III Інструкції № 449).
- Якщо у працівника є основне місце роботи та додатково там же робота за сумісництвом чи за ЦПД - береться сумарний дохід для визначення мінімальної бази нарахування ЄСВ..

Ситуація 1. Працівнику у квітні нарахували за основним місцем роботи - 6545,45 грн (було 4 дні відпустки без збереження) і за внутрішнім сумісництвом - 3272,73 грн.

Сумарна база нарахування ЄСВ за квітень:

6545,45 грн + 3272,73 грн = 9818,18 грн.

Вимога щодо мінбази ЄСВ виконана.

Ситуація 2. Працівнику у квітні нарахували за основним місцем роботи - 4000 грн (неповна зайнятість) і за договором ЦПД - 9000 грн (за період з лютого по квітень 2024) .

Сумарна база нарахування ЄСВ за квітень:

4000 грн + (9000 грн / 3) = 7000 грн.

Сума різниці: 8000 грн - 7000 грн. = 1000 грн.

6. Нарахування ЄСВ: мінімальна база нарахування ЄСВ

Мінімальна база ЄСВ для осіб з інвалідністю: коли є обов'язковою?

- Єдиний внесок для підприємств, установ і організацій, фізичних осіб - підприємців, у тому числі тих, які обрали спрощену систему оподаткування, в яких працюють особи з інвалідністю, встановлюється у розмірі 8,41 відсотка (ч. 13 ст. 8 Закону про ЄСВ) .
- Ставка ЄСВ 8,41% застосовується з місяця надання завіреної копії довідки МСЕК про встановлення інвалідності (абз. 5-7 п. 6 пп. 2 р. III Інструкції № 449).
- У місяці надання довідки МСЕК не визначають мінімальну базу нарахування ЄСВ, а в місяці припинення інвалідності (закінчення дії довідки МСЕК) - нараховують ЄСВ з МЗП (201.04.01 "ЗІР").

Ситуація 1. Працівнику встановили інвалідність **18.03.2024**, він надав роботодавцю довідку МСЕК **12.04.2024**.

До зарплати, нарахованої з період з 1 по 11 квітня - застосовують ставку **22%**.

До зарплати, нарахованої з період з 12 по 30 квітня - застосовують ставку **8,41%**.

Ситуація 2. У працівника з інвалідністю термін дії довідки МСЕК закінчився **16.04.2024**.

За квітень нараховано всього - **6600 грн**, у т. ч. за період **до 16.04.2024** (включно) - **3600 грн**.

ЄСВ на зарплату до **16.04.2024**: 3600 грн. x **8,41%**.

ЄСВ на зарплату з **17.04.2024**: **3000 x 22% = 660 грн**.

Сума різниці: 8000 - 6600 = 1400 грн. **ЄСВ - 22%** .

6. Нарахування ЄСВ: мінімальна база нарахування ЄСВ

Неповний робочий час, відпустка, простій: як вплине на ЄСВ?

Ситуація 1.

Працівниця перебувала у відпустці по догляду за дитиною до 3 років (основне місце роботи), але з **16 квітня 2024** вона приступила до роботи на умовах (повна зайнятість).

За квітень 2023 нарахована зарплата - 4 000 грн.

Виникає обов'язок щодо визначення мінімальної бази ЄСВ:

- **сума різниці:** 8000 грн. - 4000 грн. = 4000 грн.
- **доплата ЄСВ:** 4000 грн. x 22% = **880 грн.**

Ситуація 2.

У квітні 2024 був простій з оплатою простою у розмірі 2/3 окладу (ставки).

За квітень нарахована **оплата простою у сумі - 5154, 67 грн.**

Виникає обов'язок щодо визначення мінімальної бази ЄСВ:

- **сума різниці:** 8000 грн. - 5154,67 грн.
грн. = 2845,33 грн.
- **доплата ЄСВ:** 2845,33 грн. x 22% = 625,67 грн.

Визначальний фактор - дохід з джерел за основним місцем роботи

- Якщо працівник вийшов з відпустки і відпрацював неповний місяць ЄСВ нараховується з розміру МЗП (201.04.01 “ЗІР”)

6. Нарахування ЄСВ: мінімальна база нарахування ЄСВ

Мінімальна база нарахування ЄСВ при нарахуванні лікарняних

- Під час визначення бази нарахування ЄСВ оплату тимчасової непрацездатності відносимо до бази нарахування того місяця, за який нараховуються лікарняні чи декретні (пп. 2 п. 2 р. IV Інструкції № 449).
- Якщо нарахована зарплата < розміру МЗП і є неоплачений лікарняний - немає обов'язку визначати мінімальну базу нарахування ЄСВ, адже невідомий остаточний дохід за цей місяць (201.04.01 “ЗІР”).
- Після нарахування лікарняних за попередній місяць - перевіряємо базу нарахування ЄСВ.
- Якщо за попередні місяці нараховуємо лікарняні й водночас визначаємо суму різниці - застосовується КТН “13” і код ЗО - “29”.

Ситуація. Працівник хворів у другій половині квітня 2024, ЛН став “готовий до сплати” лише в травні й тільки тоді були нараховані лікарняні.

У квітні 2024 була нарахована зарплата за 12 р.дн. - 7500 грн.

У травні 2024 була нарахована зарплата за 23 р.дн. - 13500 грн. і лікарняні за квітень - 6200 грн.

У квітні 2024 суму різниці не потрібно визначати.

У квітні 2024 нараховуємо ЄСВ на суму фактичної зарплати: $7500 \text{ грн.} \times 22\% = 1650 \text{ грн.}$

Після нарахування квітневих лікарняних у травні 2024 перевіряємо базу нарахування ЄСВ за квітень 2024:

$7500 \text{ грн} + 6200 \text{ грн} = 13700 \text{ грн} > \text{МЗП (8000 грн)}$

6. Нарахування ЄСВ: мінімальна база нарахування ЄСВ

Сторнування та донарахування суми різниці: коли буде штраф?

Нарахування суми різниці за попередні періоди з КТН “13”:

► можливе лише у разі одночасного нарахування лікарняних за попередні періоди і суми різниці за цей же період.

Сторнування суми різниці за попередні періоди з КТН “3”:

► якщо відбулося донарахування виплат за попередній місяць (лікарняні, декретні, відпускні) і, як наслідок, необхідно сторнувати суму різниці за цей же період.

Застосування КТН “2” у разі донарахування суми різниці за попередні періоди:

- - **у разі**, коли помилково не визначили суму різниці;
- - **коли сторнували лікарняні (декретні) чи відпускні за попередні періоди й виникає необхідність донарахувати суму різниці.**

Застосування КТН “2” передбачає автоматичне заповнення п. 4 “Донараховано та/або доутримано єдиного внеску у зв’язку з виправленням помилок, допущених в попередніх звітних періодах” і п. 6 “Сума пені, ...” розділу I табличної частини Податкового розрахунку.

Штраф у розмірі 10% зазначеної суми за кожний повний або неповний звітний період, за який донараховано таку суму, але не більш як 50% суми донарахованого ЄСВ (п. 3 ч. 11 ст. 25 Закону про ЄСВ).

7. Підвищені штрафи за порушення законодавства про працю

Які перевірки може проводити Держпраці

Стаття 16. Державний нагляд (контроль) за дотриманням законодавства про працю у період дії воєнного стану

1. У період дії воєнного стану центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за дотриманням законодавства про працю, та його територіальні органи можуть здійснювати **за заявою працівника або профспілки позапланові заходи** державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства про працю юридичними особами незалежно від форми власності, виду діяльності, господарювання та фізичними особами, які використовують найману працю, **в частині дотримання вимог цього Закону, а також з питань виявлення неоформлених трудових відносин та законності припинення трудових договорів.**

3. Позапланові заходи державного нагляду (контролю) у період дії воєнного стану здійснюються:

- за наявності підстав, визначених абзацами п'ятим, восьмим, дев'ятим, десятим частини першої статті 6 Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності"; - **звернення фізичної особи; доручення Прем'єр-міністра України; аварія; звернення ОМС**
- за зверненням Київської міської військової адміністрації або обласної військової адміністрації;
- у зв'язку з невиконанням суб'єктом господарювання приписів про усунення порушень вимог законодавства, виданих після 1 травня 2022 року

7. Підвищені штрафи за порушення законодавства про працю

Які перевірки може проводити Держпраці

Юридичні та фізичні особи - підприємці, які використовують найману працю, несуть відповідальність у вигляді штрафу в разі:

2 - фактичного допуску працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту), оформлення працівника на неповний робочий час або за трудовим договором з нефіксованим робочим часом у разі фактичного виконання роботи протягом усього робочого часу - **у 10-кратному розмірі МЗП за кожного працівника**, стосовно якого скоєно порушення, а до юросіб та фізосіб - підприємців, які є платниками єдиного податку 1-ої - 3-ої груп, застосовується попередження;

3 - вчинення порушення, передбаченого абзацом другим цієї частини, **повторно протягом двох років з дня виявлення порушення - у 30-кратному розмірі МЗП** за кожного працівника;

4 - порушення встановлених **строків виплати заробітної плати працівникам**, інших виплат, передбачених законодавством про працю, **більш як за один місяць**, виплата їх не в повному обсязі - у 3-кратному розмірі МЗП, встановленої законом на момент виявлення порушення;

5 - недотримання мінімальних державних гарантій в оплаті праці - **у 2-кратному розмірі МЗП** за кожного працівника, стосовно якого скоєно порушення;

7. Підвищені штрафи за порушення законодавства про працю

Юридичні та фізичні особи - підприємці, які використовують найману працю, несуть відповідальність у вигляді штрафу в разі:

6 - недотримання встановлених законом гарантій та пільг працівникам, які залучаються до виконання обов'язків, передбачених законами України "Про військовий обов'язок і військову службу", "Про альтернативну (невійськову) службу", "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію", - **у 4-кратному розмірі МЗП за кожного працівника**, а до юросіб та фізосіб - підприємців, які є платниками єдиного податку 1-ої -3-ої груп, застосовується попередження;

7 - недопущення до проведення перевірки з питань додержання законодавства про працю, створення перешкод у її проведенні - **у 3-кратному розмірі МЗП**, встановленої законом;

8 - вчинення дій, передбачених абзацом сьомим цієї частини, при проведенні перевірки з питань виявлення порушень, зазначених в абзаці другому цієї частини, - у 16 кратному розмірі МЗП;

9 - **перевищення** встановленої статтею 21¹ цього Кодексу **допустимої кількості трудових договорів з нефіксованим робочим часом або ведення недостовірного обліку робочого часу**, - у 3-кратному розмірі МЗП за кожного працівника, стосовно якого скоєно порушення;

10 - порушення інших вимог законодавства про працю, - у розмірі МЗП за кожне таке порушення;

11 - вчинення порушення, передбаченого абз.10 цієї частини, повторно протягом року з дня виявлення порушення - у 2-кратному розмірі МЗП за кожне таке порушення.

7. Підвищені штрафи за порушення законодавства про працю

Які фінансові штрафи застосовує Держпраці під час дії воєнного стану

Стаття 16. Державний нагляд (контроль) за додержанням законодавства про працю у період дії воєнного стану

<...> У період дії воєнного стану у разі виконання в повному обсязі та у встановлений строк приписів про усунення порушень, виявлених під час здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю), штрафи, передбачені статтею 265 Кодексу законів про працю України, не застосовуються.

Стаття 265. Відповідальність за порушення законодавства про працю

<...> У разі виконання припису центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, та усунення виявлених порушень, передбачених абзацами четвертим - шостим, десятим частини другої цієї статті, у визначені приписом строки заходи щодо притягнення до відповідальності не застосовуються.

Заходи щодо притягнення до відповідальності за вчинення порушення, передбаченого абзацами другим, третім, сьомим, восьмим, дев'ятим, одинадцятим частини другої цієї статті, застосовуються одночасно із винесенням припису незалежно від факту усунення виявлених при проведенні перевірки порушень.

Дякую за увагу!

ВЕБІНАР ДЛЯ ПРЕДСТАВНИКІВ БЮДЖЕТНИХ ТА КОМУНАЛЬНИХ УСТАНОВ

Світлана Лістрова

незалежний бухгалтер-експерт, Сертифікат ACCA

DipIFR

17 квітня 2024

**КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ**